

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

XLIII. Qui tacet, consentire videtur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

allata: postea verò, in thori ac fidei conjugalis violatæ poenam, marito sunt adjudicata, *l. Ex consensu 8. §. 4. C. de Repud. &c. Plerumque 4. de Donat. inter vir. & Uxor.*

Tertia; quia Regulæ locus non est, quando de accessorio specialis Juris dispositio, & alia ejus, quàm principalis ratio est: de ejusmodi autem legatis ac fideicommissis specialis Juris dispositio extat, *Auth. cit.* & alia istorum ratio est, quàm institutionis; cùm testator solummodo peccarit in institutione, quâ contra pietatis paternæ officium filium præterit: non etiam in legatis ac fideicommissis; cùm legare potuerit filio etiam instituto, *Gaill. lib. 2. observat. 113. n. 6. & observat. 134. n. 3.* Accedit; quòd Regula procedat de accessorio necessario: non de voluntario & accidentali, ut legata sunt & fidei commissis; cùm etiam sine testamento valeant relinquì, §. *Fratervea 10. Instit. de Fidei commiss. hered. & §. Sed non 3. Instit. de Legat.* ut proinde mirum non sit; quòd evacuato ejusmodi testamento relicta legata valeant ac debeantur, *Novell. 115. cap. 3. in fine.* Eadem ratio est testamento prophanò ad piâs causas relictorum, ut dictum *Lib. 3. tit. 25. n. 91.*

Quarta de pignore; quia, ut aliis *DD. relatis cit. Barbosa n. 18.* advertit *l. Intelligere cit.* procedit de casu, quò debitor hypothecarius decessit relictis hæredibus duobus, & istorum unus duntaxat debitum pro sua parte solvendò à principali obligatione, quâ creditori tenebatur, est liberatus, alterò, qui id pro sua parte non solvit, obligatò remanente; hoc enim casu pignus durat, donec pars debiti residua fuerit soluta; quòd pignus sit individuum & non solvatur, nisi totum debitum fuerit solutum, *l. 1. C. de Licit. pignor.*

Postrema; quia ea fidejussoris obligatio nititur speciali ratione; quòd pro pupillo intercedens, seipsum principaliter obligare voluisse, præsumatur, *Ludwell ad Reg. Nihil cit. §. 1. n. 11.*

REGULA XLIII.

Qui tacet, consentire videtur.

SUMMARIUM.

1. Regula difficultas.
2. Verisimilior ejus sensus ac ratio.
3. Utriusque Juris instantiis confirmatur.
4. Et non paucis impugnatur.
5. Regula procedit in dubio.
6. Cùm quod agitur, tacens scit & intelligit.
7. Et, si vult, contradicere potest.
8. Cùm verba non pertinent ad actûs formam.
9. Et res sive negotium arduum non est.
10. Occurritur instantiis objectis.

Regulæ istius verborum significatio Grammaticalis ita perspicua planaque est; ut nullâ opus, imò vix locus sit interpretationi: sensus autem Juridicus ita obscurus intricatusque; ut de verò eruendo Interpp. plerique desperent: & si ei, quem verba præferunt, inhæreamus, propter casuum cum ea! pugnantium multitudinem vix, & ne sic quidem, sustineri posse, Canisio videatur.

Ex variis adinuentis verior & sicut verborum tenori, sic etiam Juri consentaneus præ aliis est, quem cum *Barbosa n. 15.* ita fere *Strein. n. 1.* reddit, *Qui tacet, in dubio non dissentire, sed consentire præsumitur: dummodo res in se equaliter dubia, & in contrarium non appareat conjectura:*

conjectura: ut non obscure desumitur ex *can. Si servus 20. pr. dist. 1. § 4. c. Nonne 3. de Præsumpt. Verbis. Alterum tacendū concessit*: ex *c. Continebatur 2. ibi. Sciente & non contradicente conventu, de lra, qua à Pralat. § 1. Solutō 2. ff. Solutō matrim. cujus §. 2. relatum Antonini Imp. re- scriptum est, Filiam, nisi evidenter contradicat, videri consensisse patri. Ratio est; quia in dubio in nobis præsumuntur ea, ad quæ nos ducit affectio & propensio naturalis, *arg. c. Asserie 2. de Præsumpt. § 1. Isti §. §. ff. Quod met. causa gest.* Cum ergo à natura omnibus insitum sit, ut iis, quæ fieri nolumus, contradicamus & dissentiam aliquò modò explicemus, nisi à contradictione aliunde retrahamur aut impediamur, in dubio non dissentire, sed consentire rectè præsumimur, si non contradicamus, sed taceamus.*

3. Confirmantur ista & declarantur exemplis; sic enim Primò filia, si actionem patris de dote sciat, in eam consentire intelligitur, nisi evidenter contradicat, §. 2. *cit.* & si liberorum præsentium nomine parentes matrimonium vel sponsalia contrahant, illi, si his non contradicant, nuptialem vel sponsalitiã contrahunt obligationem, *c. Unico §. ff. de Desponsat. impub. in 6. ipsorum consensum necessario exigentem, can. sufficiat, 27. q. 2. c. ff. de Sponsa duor.* Secundò, si filius patri absentem per literas significet, se quasi ex ipsius mandato mutuam pecuniam recepisse vel recepturum, pater taceat, quasi consentiens, solvere tenetur; si contrariè voluntatis testationem non interponat, *l. Si filiusfamilias 16. ff. ad S. C. Maced.* Tertio, ad collationem beneficii vel honorifici muneris oblationem taceat, id acceptare ex ipsa taciturnitate præsumitur, Zabarell. in *Clement. 1. de Concess. præbend.* Servus quoque, dominò sciente & non contradicente, in clericum

ordinatus liber evadit, *can. Si servus cit.* Quarto, fidejussor à tutore nominatus, si præsens nomen suum in acta referri sine contradictione patiat, perinde tenetur, ut si consensum verbis aliisque signis externis expressisset, *l. Cum ostendimus 4 §. 3. ff. de Fidejuss. & nominat.* Ique procuratorem constituit sciens ac tacens procuratoris munus admisisse intelligitur: licet invitatus & non consentiens procurator nemo esse cogatur, *l. Filiusfamilias §. §. 1. ff. de Procurat.* Quintò rei Ecclesie vel Monasterii immobilis locatio aliave alienatio solum temporanea consensum exposcit Capituli seu Conventus: eoque sciente & non contradicente facta robur obtinet firmitatis, secundum communem intellectum *c. Continebatur cit.* & universim, quando in collegio aliquid malè geritur aut decernitur, capitularis id sciens & cum posset, non contradicens perinde, ut ceteri collegæ, tenetur; quòd ipsa taciturnitate videatur consensisse, Panormit. in *c. 1. de lra, qua à majori n. 13.* Sextò Prælatus, subditorum suorum graves excessus sciens & cum facile posset, non impediens & negligens correctionem dissolutionis Monasterii, *can. Quid enim 4. Sc. dist. 83.* & pater filio, quem lusui & computationibus indulgere ac pergræcari scit, pecuniam subministrans, omnium malorum inde secutorum reus merito habetur, Strein. *hic n. 2.*

Hæ quidem & similes instantiæ luculentè demonstrant, taciturnitatem non in favorabilibus tantum & utilibus, sed in onerosis quoque ac præjudicialibus causis & cum de damno agitur, pro consensu haberi, & hunc præstari ipsa taciturnitate. Non efficacius tamen hoc deducit, quam contrarium aliæ non minus claræ Juris definitiones probant; cum præsens in sui baptismationem consentire non intelligatur adultus, qui cum loqui posset, ad præ-

K k k k ; vias in-

vias interrogationes tacet, *can. Cum pro parvulis* 77. dist. 4. de *Consecrat.* Tutore, patruo, aut fratre, pupilli, nepotis, aut fratris presentium ac tacentium nomine sponsalia vel matrimonium contrahentibus, isti nuptialem vel sponsalitiā obligationem non contrahunt: nisi intervernerit mandatum, vel consensus verbis, aliōve signo externo fuerit expressus per tradita *Lib. 4. tit. 1. n. 43.* Quin taciturnitatem suam ad juris Ecclesie diminutionem consensum non operari, à Gregorio Papa rescriptum Patrie est *c. Nihil* 2. de *Prescript.* Jure quoque Civili stipulanti præfens ac tacens non consentit, *l. 1. pr. ff. de V. O.* multoq̄e minus in fraudulosam rei suæ contractationem consentit is, cui videnti ac tacenti ea à fure aufertur; cum adversus istum furti actionem consequatur, *l. Si quis* 91. ff. de *Furtis*: imò *l. Filiusfamilias* 8. §. 1. ff. de *Procurat.* cum, procuratorem invitum non dari, responsum esset; subjicitur, invitum decipi non solum eum, qui contradicit: sed eum quoque, qui consensisse non probatur; quo responso taciturnitas pro consensu apertè non habetur.

5. Sed ista vim contra Regulam non habent, si tacentem consentire intelligamus non indiscriminatim in omni, sed *Dubio tantum casu*: & quando in contrarium non est conjectura; cum, si dissentus adsint indicia & conjectura in contrarium, consensum ex taciturnitate non argui, sit exploratum.

6. In contrarium autem conjectura seu præsumptio, imò veritas est, si tacens id, quod agitur, vel ignorat penitus, vel non intelligit, *l. Qui vas* 48. §. 3. ibi, *Qui ignorat, hoc est, qui non consentit* ff. de *Furtis*; quia ignorantis nullus est consensus, *l. Si per errorem* 15. ff. de *Jurisdict.* §. 1. *Nec ignorans* 10. C. de *Donationibus*.

7. Deinde si is, qui aliquid fieri scit,

contradicere non possit, ut aliquando magistratus: qui, licet subditorum suorum excessus sciant, consentire tamen ex taciturnitate non intelliguntur, quando eos impedire, redarguere delinquentes, eisque se opponere sine scandalo aliōve incommodo graviore non possunt, *arg. can. Nervi* 2. ad finem, dist. 13. & *l. Leges* 7. ff. de *LL.* S. Thomas 2. 2. q. 10. art. 11. & Suarez *Lib. 3. de LL. cap. 15. n. 16.* sic etiam subditorum, collectorum à dominis indebitè impositarum gravamina ferentium, taciturnitas pro consensu non rectè habetur; quòd majorum incommodorum metu & dominorum reverentiā potius, quàm consentiendi animò tacere videantur, Klock. de *Contribut.* cap. 7. n. 41.

8. Præterea, quando verba eisque æquipollentiā signa exiguntur ad actūs formam: sicut ad formam stipulationis regulariter verba exiguntur, advertit Alciatus in *l. 1. cit. n. 4. & 7.* vel aliās Jure præscribuntur, sicut in baptizando, qui loqui valet, *can. Cum pro parvulis cit.* & in contrahente matrimonium, *c. Cum apud* 23. in fine, *c. Tua* 25. de *Sponsal. & matrim.* c. 1. ibi, *Corde & ore consentit*, de *Sponsa duor.* & Concil. Florent. in *Decreto Unionis* §. *Septimum*: & istorum quoque textuum argumentò in sponsalibus desiderantur, ex recepta doctrina D. Thomæ 2. 2. q. 88. art. 1. extra casum §. *fin. c. Unic. cit.* cujus explicatio & ratio disparitatis inter matrimonium & sponsalia, quæ à parentibus liberorum: & ea, quæ à tutoribus, patruis, fratribus, nomine pupillorum, nepotum, ac fratrum presentium ac tacentium contrahuntur, data est *cit. Tit. 1. n. 43.*

9. Demum, quando res sive negotium valde arduum, & consensus valde magni momenti ac præjudicii, v.g. status matrimonialis vel Religiosi obligationem inducit, Peckius *hic n. 6. ad finem.*

Quare

10. Quare Regula nihil officunt de baptizandorum & nuptiali consensu allegata Canonice definitiones; Neque etiam rescriptum Gregorianum, cum; quia discretè agitur de taciturnitate ad evitandos tumultus & scandala; ac proinde ad consensum præsumptionem fundandam insufficiente: tùm verò; quia, cum Prælati in Ecclesiæ suæ rerum jacturam & diminutionem consentire nequeat expressè, id tacendò non tam velle, quàm nolle præsumi debet, ad excludendam voluntatem peccaminosam, quæ in dubio non præsumitur, *c. fin. de Præsumpt. & l. Merito §. ff. Pro Socio.*

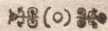
Eandem non afficit ex Civili Jure petita instantia stipulationis; quia, ut jam dictum, hæc verba exigunt pro forma. Neque etiam *l. Si quis est. decisio*; quia id Jure receptum est odiò furis, & ex præsumptione dissensus; quòd suum occupanti & fraudulosè contractanti cedere velle, nemo facilè præsumatur, *l. Cum de indebito §. pr. V. Sin verò. ff. de Probat. Non denique l. Filiusfamilias cit.* quia vi præsentis Regule tacens regulariter consensisse præsumitur ac probatur ex ipsa taciturnitate.

REGULA XLIV.

Is, qui tacet, non fatetur: sed nec utique negare videtur.

SUMMARIUM.

1. Regula hæc pertinet ad interrogationes.
2. Ejus sensus & ratio.
3. In ea subauditur, Nisi interrogatus teneatur respondere.
4. Ratio differentia à Regula præcedente.

E Adem hæc est cum Regula Civili 142. *Qui tacet, non utique fatetur: sed tamen verum est, eum non negare*: quacum proposita à proximè declarata Regula Canonica differt; quòd ista de consensu; præsentem & Civili Regulâ de confessione & negatione ex taciturnitate præsumpta sit sermo. Unde utraque hæc Regula pertinet ad interrogationes, quæ ad rei veritatem eliciendam fiunt, *Canisius hic pr.*

Hujus ergo utriusque planus sensus est, *Qui ad interrogationem tacet, nec pro confesso, nec pro negante, sive inficiatore, habetur.* Ratio est; quia inter affirmationem & negationem, confessionem & inficiationem medium est silentium seu taciturnitas: in qua proinde illarum neque una neque altera continetur.

Exempla *Strein. n. 2. cum Dyno n. 7. & aliis desumit ex can. Anteriorum 2. q. 6. & l. 1. §. 3. ff. de Tribut. ad.* Sed male; cum enim horum textuum alterò de sententiæ approbatione, alterò de domini consensu in contractum termi sermo sit, & hunc, vel approbationem illam ante decem lapsum extaciturnitate rectè desumi, negetur, utroque textu exceptiones potius à præcedente, quàm exempla continentur Regule præsentis, & ad interrogationes, quæ ad veritatem eliciendam fiunt, pertinentis, ut cum *Canisio pr. ipse Strein. n. 1. & in Reg. Qui tacet cit. Wissenbach. n. 1. & 2. observant.*

Quin in ea, etiam ad interrogationes relata, subaudiendum est, *Nisi legitime interrogatus respondere teneatur*; quantumvis enim *Titius*, si à *Cajo* creditore extra aut etiam in judicio sine jussu vel approbatione judicis interrogatus, an sibi debeat, taceat, vi Regule præsentis debitum nec fateri nec inficiari videatur, *l. Filius 19. ff. de Interrogat. in jure sac. in judicio tamen à judice, an hæres sit, interrogatus*